

Mreža za prostor – informator za nevladne organizacije in lokalne pobude na področju urejanja prostora

V tokratnem informatorju si lahko preberete:

- finančne prednosti prostovoljstva za nevladne organizacije pri razpisih
- odprte javne razgrnitve državnih in občinskih prostorskih načrtov
- kako opredeljujemo *naselje* in *mesto*
- razpis Ameriškega veleposlaništva
- ne spreglejte predloga ključnih rešitev Zakona o nevladnih organizacijah v javnem interesu
- pravno svetovanje za nevladne organizacije in lokalne pobude s področja urejanja prostora

Finančne prednosti prostovoljstva za nevladne organizacije

Nevladne organizacije na področju urejanja prostora morda niso spremljale procesa nastajanja in sprejema [Zakona o prostovoljstvu](#), saj je večinsko stališče, da je prostovoljstvo bolj razširjeno med humanitarnimi, invalidskimi, športnimi in podobnimi organizacijami. Ravno zato pa so morda spregledale pomembne koristi, ki jih zakon lahko prinaša posamezni organizaciji. Gre za to, da se **pri domačih razpisih delež lastnega sofinanciranja projekta lahko prikaže in izvede tudi z delom prostovoljcev**. Kako?

Zakon obravnava organizirano prostovoljstvo, to je prostovoljsko delo, ki se izvaja v okviru prostovoljske organizacije. Posplošeno rečeno ima status prostovoljske organizacije vsaka nevladna organizacija (društvo zavod, ustanova), ki je vpisana v **vpisnik prostovoljskih organizacij**. Prostovoljska organizacija lahko potem uveljavlja tudi pravice iz zakona. Za vpis v imenik prostovoljskih organizacij ni potrebno dokazovati dosedanjega ukvarjanja s prostovoljci ali izkazovanja prostovoljskega dela. Izkazovati ni potrebno niti drugih posebnih pogojev, vpis pa je povsem enostaven z izpolnitvijo [obrazca](#) in oddajo na AJ PES.

Kako se lahko nevladna organizacija s področja urejanja prostora ukvarja s prostovoljstvom? Najprej, večina delujočih oseb v organizaciji SO že prostovoljci, saj je redko zagotovljeno zadostno financiranje za zaposlovanje kadrov. Drugo pa je dejstvo, da prostovoljstvo ni zgolj "masovno" prostovoljstvo, niso samo prostovoljci, ki se ukvarjajo s pomoči potrebnimi uporabniki. Prostovoljstvo v organizaciji je dejansko dejavnost ozaveščanja in senzibiliziranja ljudi za problematiko urejanja prostora. Zato je zelo dobro, če ima organizacija permanentni program npr. 100 urnega prostovoljskega dela, v katerega angažira bodisi študente, bodisi druge zainteresirane. Seveda je za to potrebno predvsem kvalitetno mentorsko delo, vendar se tako na najboljši način senzibilizirajo in ozaveščajo predvsem mladi, na katere tovrstne izkušnje vplivajo tudi kasneje na njihovi poklicni poti. Tako prostovoljsko delo je za mlade (npr. študente, brezposelne iskalce prve zaposlitve) tudi zelo dobrodošla delovna izkušnja ter referenca pri iskanju zaposlitve. Prostovoljsko delo pa je vedno dvosmeren proces, prostovoljcu je potrebno nekaj ponuditi, ga mentorsko spremljati, pridobiti mora izkušnje na vsebinah, ki ga zanimajo, po drugi strani pa je deloma lahko tudi pomoč pri organizacijskih in tehničnih opravilih, ki jih moramo pri svojem delu opravljati.

Kako se prostovoljsko delo lahko vrednoti kot lasten vložek organizacije pri projektu? [Pravilnik o področjih prostovoljskega dela in v pisniku](#) določa vrednost prostovoljskega dela in sicer vrednoti uro organizacijskega dela (vodenje projektov in programov, njihova organizacija ali organizacija dela projekta ali programa ali opravljanje mentorstva prostovoljcem) po 13 €, uro vsebinskega dela (strokovno delo, za katerega so potrebna znanja in veščine ali prostovoljsko delo kot izvajanje dela projekta ali programa) po 10 € in uro drugega prostovoljskega dela (pomožno delo ali delo za podporo prostovoljskemu programu ali projektu ali delo, za katero ni potrebno posebno usposabljanje) po 6 €. Da organizacija ostane v razvidu prostovoljskih

organizacij mora voditi ustrezno [evidenco o opravljenem prostovoljskem delu](#), ki jo odda AJPEsu ob oddaji letnega poročila.

Poleg navedene bonitete za prostovoljske organizacije, zakon tudi predvideva, da se pri dodeljevanju sredstev iz državnega proračuna na delovnih področjih, na katerih delujejo tudi prostovoljske organizacije, nameni izvajanju projektov ali programov prostovoljskih organizacij, ki vključujejo prostovoljsko delo ali pa so namenjeni razvoju prostovoljstva, najmanj 10% razpisanih sredstev. Seveda pa je glavnina zakona namenjena priznanju in zaščiti prostovoljcev, s katerimi je potrebno skleniti dogovor o prostovoljskem delu in spoštovati druge zahteve zakona v odnosu do prostovoljca. Vse potrebne informacije in pripomočke ter usposabljanja glede navedenega pa dobite lahko pri [mreži prostovoljskih organizacij](#).

Strokovni izrazi

Naselje

- 1. je skupina človeških bivališč, ki zaradi medsebojne bližine, skupnosti njihovih prebivalcev, skupne infrastrukture ter skupne identitete v povezavi s svojo neposredno okolico tvorijo zaključeno funkcionalno celoto.*
- 2. je območje, administrativno določena teritorialna enota, ki jo določa skupina stanovanjskih in drugih stavb, s skupnim imenom in sistemom oštevilčevanja stavb.*

Naselja so med seboj navadno v hierarhičnem razmerju in tvorijo omrežje naselij. Naselja glede na velikost, funkcije in pomen večinoma poimenujemo z bolj specifičnimi izrazi, kot so predvsem *zaselek*, *vas* in *mesto*. Kot sinonim za naselje se pogosto uporablja tudi izraz *kraj*. Izrazu naselje ustreza angleški izraz »settlement«.

Naselja kot teritorialne enote v Sloveniji pokrivajo celotno območje države in predstavljajo statistična območja na sedmi ravni standardne klasifikacije teritorialnih enot (SKTE 7 oziroma LAU 4 po najnovejši evropski klasifikaciji). Območja naselij so določena v Registru prostorskih enot Geodetske uprave RS.

Mesto

- 1. je večje naselje z gostejšo pozidavo, koncentracijo prebivalcev in dejavnosti, ki v glavnem niso vezane na zemljišča, in ki predstavlja funkcionalno središče širšega območja.*
- 2. je naselje, ki mu je poseben status dodeljen v formalnem postopku, glede na zgodovinske, funkcionalne, morfološke ali velikostne kriterije.*

V različnih zgodovinskih obdobjih so bile predvsem podeljene pravice kriterij za to, da je bilo naselje prepoznano kot mesto.

Ustreznice slovenskemu izrazu mesto so »la città« v italijanščini, »la ville« v francoščini, »die Stadt« v nemščini in »grad« v ostalih južnoslovanskih jezikih. V angleščini sta ustreznici vsem tem izrazom tako »city« kot »town«, saj ostali jeziki med obema v glavnem ne razlikujejo. Meje med manjšim »town« in večjim »city« so v angleško govorečih deželah različne, vezane na pomen in velikost posameznega naselja.

V preteklosti je bila ključna razlika med mesti, nekdanjimi trgi ter vasmimi ta, da mesta niso bila vezana na izrabo svojih zemljišč v produkcijske namene. Ob urbanizaciji v 20. stoletju se je razlika med mesti in ostalimi naselji glede na funkcije močno zabilasala.

V Sloveniji formalni status *mesta* podeljuje vlada na podlagi kriterijev iz Zakona o lokalni samoupravi, vendar to nima pravnih posledic. Status *mestne občine* podeli državni zbor na podlagi strožjih kriterijev, za namen statističnih raziskav in evidenc pa se za naselja, ki imajo

značilnosti mest po različnih kriterijih, uporablja še termin *mestno naselje*. Okvirne kriterije za to, da je neko naselje mesto, določa tudi Strategija prostorskega razvoja Slovenije. V Sloveniji imamo uradno 104 mestna naselja, 51 mest in 11 mestnih občin.

Javne objave

Ministrstvo za okolje in prostor – [javna razgrnitev osnutka državnega prostorskega načrta za del rekonstrukcije daljnovoda 2 x 110 kV Brestanica Hudo](#) poteka od 9.2.2012 do 12.3.2012 in sicer na Ministrstvu za okolje in prostor, direktorat za prostor, Dunajska 21, Ljubljana, na Ministrstvu za gospodarstvo, Kotnikova 5, Ljubljana, v prostorih Mestne občine Novo mesto, Oddelek za prostor, Seidlova 1, Novo mesto in v prostorih Občine Šmarješke toplice, Šmarjeta 66, Šmarješke toplice. Javni obravnavi bosta potekali 28.2.2012 ob 16. uri v sejni dvorani Mestne občine Novo mesto v Novem mestu, Glavni trg 7 (Rotovž) in 29.2.2012 ob 17. uri v Družbenem domu Šmarjeta, Šmarjeta 66, Šmarješke toplice. V času javne razgrnitve lahko občani podajajo pripombe in predloge.

Ministrstvo za okolje in prostor – [pobuda za pripravo državnega prostorskega načrta za daljnovid 2 x 110 kV RTP Kočevje – RTP Črnomelj](#) poteka je javno objavljena od 31.1.2012 do 5.3.2012 v digitalni obliki na [spletnih straneh Ministrstva za okolje in prostor](#). V času javne razgrnitve lahko občani podajajo pripombe in predloge.

Služba Vlade RS za podnebne spremembe – še vedno je v teku javna razprava na [predlog strategije prehoda Slovenije v nizkoogljično družbo do leta 2050](#), ki poteka do konca februarja 2012.

Občina Log – Dragomer

[Javna razgrnitev osnutka odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o prostorskih ureditvah za plansko celoto L2 – Log](#) poteka od 6.2.2012 do 22.2.2012 na sedežu občine Log – Dragomer, Na grivi 5, Dragomer. Javna obravnava bo v sredo 15.2.2012 ob 17. uri v prostorih občine Log – Dragomer. V času javne razgrnitve lahko občani podajajo pripombe in predloge.

[Javna razgrnitev dopolnjenega osnutka Občinskega prostorskega načrta Občine Log – Dragomer](#) in Okoljskega poročila za Odlok o Občinskem prostorskem načrtu Log – Dragomer poteka od 6.2.2012 do 13.4.2012 na sedežu Občine Log – Dragomer, Na grivi 5, Dragomer. Javne obravnave bodo v torek 13.3.2012 ob 18. uri v večnamenskem prostoru OŠ Log – Dragomer za območje naselja Dragomer, v sredo 14.3.2012 ob 18. uri v večnamenskem prostoru OŠ Log – Dragomer za območje naselja Lukovica in v četrtek 15.3.2012 ob 18. uri v dvorani gasilskega doma na Logu za območje naselja Log. V času javne razgrnitve lahko občani podajajo pripombe in predloge.

Občina Ormož – [javna razgrnitev sprememb Lokacijskega načrta za središče mesta Ormož](#) poteka od 25.1.2012 do 27.2.2012 v sejni sobi Občine Ormož, Ptujška 6, Ormož. Javna obravnava bo v sredo 15.2.2012 ob 17. uri v sejni sobi Občine Ormož, Ptujška 6, Ormož. V času javne razgrnitve lahko občani podajajo pripombe in predloge.

Občina Prebold – [poziv občankam in občanom ter organizacijam k zbiranju idej za urbanistično ureditev naselja Prebold](#) občanke in občane ter organizacije pozove k zbiranju idej za urbanistično ureditev naselja Prebold. Ideje in predlogi se lahko pošljejo na naslov občina Prebold, Odbor za prostorsko planiranje in gospodarjenje z nepremičninami, Hmeljarska cesta 3, 3312 Prebold ali na e-naslov obcina@prebold.com do 9.3.2012.

Občina Sevnica – [javna razgrnitev dopolnjenega osnutka občinskega prostorskega načrta za most čez reko Savo pri naselju Log in izven nivojsko križanje ceste z železnico](#) poteka od 20.1.2012 do 20.2.2012 v prostorih Oddelka za okolje in prostor Občine Sevnica, Glavni trg 19a, Sevnica in v prostorih Krajevne skupnosti Sevnica, Naselje heroja Maroka 24, Sevnica. Javna

obravnava bo 15.2.2012 ob 17. uri v dvorani večnamenskega doma na Logu. V času javne razgrnitve lahko občani podajajo pripombe in predloge.

Občina Tabor – [javna razgrnitev sprememb in dopolnitev Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za območje Občine Tabor](#) poteka od 3.2.2012 do 4.3.2012 v prostorih Občine Tabor, Tabor 21. Javna obravnava bo potekala v sredo 29.2.2012 ob 16. uri v sejni sobi Občine Tabor. V času javne razgrnitve lahko občani podajajo pripombe in predloge.

Občina Vrhnika – [javna razgrnitev dopolnjenega osnutka Odloka o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za območje urejanja L1K/1 Drenov Grič](#) poteka od 16. 1. 2012 do vključno 16. 2. 2012 v prostorih KS Drenov Grič – Lesno Brdo, Drenov Grič 25, 1360 Vrhnika in v prostorih Občine Vrhnika, Oddelek za prostor, Cankarjev trg 11, 1360 Vrhnika. Javna obravnava bo potekala 1. 2. 2012 ob 17.00 uri v prostorih KS Drenov Grič – Lesno Brdo, Drenov Grič 25, 1360 Vrhnika. V času javne razgrnitve lahko občani podajajo pripombe in predloge.

Občina Zavrč – [javna razgrnitev dopolnjenega osnutka sprememb občinskega podrobnega prostorskega načrta za območje P24-R1 Zavrč, Športni park Zavrč](#) poteka od 15.2.2012 do 1.3.2012 v prostorih Občine Zavrč, Goričak 6. Javna obravnava bo v sredo 22.2.2012 ob 16. uri na sedežu Občine Zavrč (sejna soba). V času javne razgrnitve lahko občani podajajo pripombe in predloge.

Občina Žirovnica - [obvestilo občanom in drugi zainteresirani javnosti](#), da v času od 1. januarja 2012 do 31.12.2013 na Občini Žirovnica sprejemajo pisne pobude za spremembe in dopolnitve Občinskega prostorskega načrta (OPN). Po preteku omenjenega roka bo na podlagi števila in vrste pobud odločeno, ali se prične s postopkom za spremembe in dopolnitve OPN, ali se bo rok za oddajo pobud podaljša

Razpisi

[Razpis U.S. Embassy Slovenia NGO Small Grants](#) – razpis ameriškega veleposlaništva je namenjen podpori projektov, ki prispevajo k razvoju nevladnega sektorja v Sloveniji. Upravičene teme so človekove pravice, varnostna in zunanja politika ter podpora regionalni stabilnosti v JV Evropi, prednost pa bodo imeli tudi projekti, ki med drugim spodbujajo okoljske in/ali zelene aktivnosti ter obnovljive vire energije. (ROK za prijavo je 1.3.2012)

Napovednik

Dokumentarni film "Going for Green"

Urbanistični inštitut RS v sodelovanju z Britanskim veleposlaništvom v Ljubljani vabi na predvajanje dokumentarnega filma Going for Green, ki bo v knjižnici Urbanističnega inštituta RS, Trnovski pristan 2, Ljubljana, 14. 2. 2012 ob 17.00. Film pripoveduje o gradnji Olimpijskega parka, ki je največji in najobsežnejši projekt v Veliki Britaniji do sedaj. Arhitekti in urbanisti so že pri načrtovanju upoštevali načela trajnostnega razvoja, pri gradnji so uporabili inovativne rešitve in postavili nove standarde na področju arhitekturnega načrtovanja, varovanja okolja, pa tudi miselnosti ljudi.

Družbeni in urbani razvoj globalnega Seula

V Cankarjevem domu bodo februarja in aprila v okviru festivala Nasmeh Koreje potekala predavanja o družbenem in urbanem razvoju Seula. V četrtek, 16.2.2012 ob 19h bo v Kosovelovi dvorani o družbenem in urbanem razvoju globalnega Seula predaval sodelavec IPoP dr. Blaž Križnik. Na predavanju bo primerjal zgodovinske in kulturne značilnosti Južne Koreje in Slovenije, orisal moderno zgodovino Seula in predstavil nekatera protislovja južnokorejske prestolnice. Pozornost bo namenjena zlasti nedavni prenovi potoka Cheonggye v mestnem središču, kot morda najbolj znanem primeru družbene in urbane preobrazbe v globalnem Seulu, in njenim

posledicam za vsakdanje življenje v mestu.

Obvestilo

CNVOS je pripravil [predlog ključnih rešitev Zakona o nevladnih organizacijah v javnem interesu](#). Predlog ključnih rešitev je v 60-dnevno javno razpravo (do 30. 4. 2012). Organizacije lahko pošiljajo svoje komentarje in predloge na zagovornistvo@cnavos.si. Dne 13.3.2012 ob 13. uri (v sejni sobi CNVOS na Povšetovi 37, Ljubljana, 4. nadstropje) pa CNVOS organizira tudi posvet o ključnih rešitvah zakona.

Pravno svetovanje

Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC v okviru Mreže za prostor izvaja pravno svetovanja na področju urejanja prostora za člane mreže ter druge nevladne organizacije in lokalne pobude s področja urejanja prostora. Kontakt: (01) 521 18 88 ali pic@pic.si.

Nevladne organizacije s statusom delovanja v javnem interesu imajo na podlagi [Zakona o brezplačni pravni pomoči](#) tudi pravico do brezplačne pravne pomoči (brezplačnega odvetnika) in sicer v sporih v zvezi z opravljanjem dejavnosti v javnem interesu oziroma z namenom, zaradi katerega so ustanovljene. Za brezplačno pravno pomoč se zaprosi pri pristojnem Okrožnem sodišču ali pri tiste vrste sodišču, v katerega pristojnost sodi določena zadeva (na področju urejanja prostora najpogosteje Upravno sodišče). Pri odobritvi brezplačne pravne pomoči se presoja predvsem, da zadeva ni očitno nerazumna oziroma ima prosilec v zadevi verjetne izgleda za uspeh, tako da je razumno začeti postopek. Tega ni potrebno ugotavljati, če gre za ustavno pritožbo in postopek pred mednarodnim sodiščem, če gre za zatiranje kršitve človekovih temeljnih pravic in svoboščin, če so izpolnjeni pogoji za vlaganje takega pravnega sredstva. Brezplačna pravna pomoč lahko pokriva tudi stroške postopka, ne pa stroškov nasprotne stranke, ki jih je treba poravnati v primeru izgube tožbe.

Informator Mreže za prostor pripravlja Pravno-informacijski center nevladnih organizacij - PIC, Metelkova 6, 1000 Ljubljana, telefon 01 521 18 88, www.pic.si. Urednica Senka Vrbica (PIC), strokovni izrazi Marko Peterlin, Tadej Žaucer (IPoP).

Projekt »Mreža za prostor« delno financirata Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada in Republika Slovenija, Ministrstvo za javno upravo. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov, razvojne prioritete Institucionalna in administrativna usposobljenost, prednostne usmeritve Spodbujanje razvoja nevladnih organizacij, civilnega in socialnega dialoga.

Če ne želite prejemati novic, prosimo da to sporočite na elektronski naslov mreza@ipop.si.